

GRAULS, Jan, filoloog, ambtenaar (Hasselt 19 april 1887 - Astene 5 februari 1960).

Na oude humaniora aan het St.-Jozefscollege van zijn geboortestad belandde Grauls met E. Claes in 1906 te Leuven om er Germaanse filologie te

studeren. Hij promoveerde er in 1910 tot doctor op een proefschrift over de klankleer van het Hasselts dialect, in 1914 bekroond door de Vlaamse Academie. Grauls was een jaar leraar te Luik en trad in 1911 in dienst bij het ministerie van landbouw en openbare werken. Tijdens de Eerste Wereldoorlog verbleef hij met E. Claes in Le Havre. Van 1940 tot '42 was hij gouverneur van de provincie Antwerpen en van 1942 tot '44 oorlogsburgemeester van Groot-Brussel.

Als hoofd van de vertaaldienst, sinds 1940 als directeur-generaal van onderwijs, heeft Grauls veel bijgedragen tot de verbetering van het ambtelijk Nederlands, zoals hij onvermoeibaar ijverde voor Algemeen Beschaafd Nederlands en Beschaafde Omgangstaal. Zowel zijn welsprekendheid – Grauls was een gevierd tafelredenaar – als zijn taalkundige en taalhistorische onderlegdheid hebben hem daarbij grote diensten bewezen. Daarnaast ging zijn belangstelling ook uit naar folklore en dialect van Brussel en ontraadselde hij Breughels Spreekwoorden. In 1934 werd Grauls in de Vlaamse Academie opgenomen. Wat hij en zijn medewerkers tijdens de bezetting inzake eerlijke toepassing van de taalwetten in de Brusselse scholen en instanties hadden weten te bereiken, kon geen stand houden bij de bevrijding, die Grauls zes jaar gevangenisstraf en een zware boete kostte.

Na zijn voortijdige invrijheidstelling met gedwongen verblijf te Nokere, toonde Grauls zich in kranten en periodieken een ijverig taaltuinier.

WERKEN: *Klankleer van het Hasseltsch dialect* (1930); - *Onze taal*, I-II (1960-'63); - *Goed Nederlands in handel en economie* (1961).

LITERATUUR: L. Indestege, *Voor Jan Grauls nu hij vijftig is*, in *Limburg*, jg. 19 (juli 1937, p. 1-2); - R. Verdeyn, *Aan Dr. Jan Grauls*, in *Limburg*, jg. 19 (juli 1937, p. 3-5); - C. Godelaine, *Een schets van den jubilaris*, in *Limburg*, jg. 19 (juli 1937, p. 5-8); - R. Roemans, *De wetenschappelijke bedrijvigheid van Dr. Jan Grauls*, in *Limburg*, jg. 19 (juli 1937, p. 8-58); - E. Claes, *Open brief aan Dr. Jan Grauls*, in *De Standaard* (19 april 1957); - R. Roemans en H. van Assche, *Inleiding tot J. Grauls, Onze Taal*, 3 dln. (1960-'66).

KAREL HEMMERECHTS